Чурапчыга күн тахсар !

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

2016 сыл
Сэтинньи
22
күнэ
оптуорунньук
№ 126
(11293)

Тыа хаһаайыстыбата

ҮРҮҢ АҺЫ ҮРҮЛҮТЭЭЧЧИЛЭР, ЭМИС ЭТИ ДЭЛЭТЭЭЧЧИЛЭР БЫРААҺЫННЬЫКТАРЫТТАН

Сэтинньи 18 күнүгэр улууспут киинигэр Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин күнү уонна „Күһүнгү кэһи күлбүтүнэ“ диэн иҥэһэ быраабыланньыга ыытыллыбыта. Бу быраабылыыскаҕа кыттыыны ылла улуус 17 нэһилиэктэриттэн колхозтай-совхозтай үлэ ветерааннара, үлэ бастыһахтара кэлбиттэр. Ыһырыыхаах ыалдьыт быһыытынан Тыа хаһаайыстыбатын уонна ас-үөл политикатын министиэристибэтин бастакы солбуйааччыта Н.И. Дягилева, „Сахатропродукт“ генеральнай дириэктэрэ К.Е. Тимофеев, „Сахалеммолбоһук“ генеральнай дириэктэрэ С.С. Охлопков, атын сыһыылаахтар.

Үтэс курдук, сарсыарда аһыы-эргиэн дьаарбаҥнаһа тэриллэн, „Айыллыы“ культуура уонна дуһуобунай сайдыы киинигэр тэлгэр ыаах, сыалы, убаһа эт, балык, сир аһын арыйга аһыыга таһаарыллыбыта. Дьон иҥэһэ анараа дьыллыттан (полутунна), миэстэлэн, киирэн ыыллылар. Бэстэлэгэн аҕаллыбыт куурусса этин, оттон олоҕуулубут бороҕуонсуйаларыгар, „Рыбный двор“ арааһа балыктарын хото аһыыллыстылар. Иһирэх фойеҕа, быыстапка саалаларыгар барыанньа арааһа көрүҥэ, баахыһа, сүөгэй, үүт астар, ыһыарыламмыт собо, о. д. а. нэһилиэктэргэн аҕаллыллан быыстапкаҕа тарыллыбыттар, аһыллыыллар.

Үөрүүлээх быһыыга-майгыга быйыл сайа олоҕуулубут сүүрүк аттар туһэр конкурсаларын аһыы сиэрэ-туома ыытыллыбыта. Улуустут биллиилээх алтыһыыта В.П. Герасимов аал уоту айах тутан, тойук туойан сүүрүктэрбит кыайыы кыһаллыларыгар алгыһын тиэрдэ. С. С. Охлопков эҕэрдэ тыл этэ, сүүрүк сыыпаарбытын байайааччы Д. Д. Осипонова конкурсын сайдыытыгар анаан сертификат туттарда. Улуустааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начаалынньа А.П. Захарова эҕэрдэ тыл этэ, наҕараадалары туттарда. „Чурапчы“ ТХПК бырабыланнарбатын председателэ, улуус ат сүүрүүтүгэр федерациятын салайааччыта Н.А. Аржаков бу тутуу хайдах ыытыллыбытын биһиги киэргэ, тутаанчыктар биригээдиирэ С.Н. Свиридонова, тутаанчыктарга Бочуотунай грамоталары, кооператив бородууксуйатын туттарпата. Конкурсаҕа биллэрии аһыр кыһыл лиэнтэни улуус баһылыга А.Т. Ноговицын, Н.И. Дягилева, Н.А. Аржаков быастыллар. Конкурсҕа биллэрии 6 ат турар— Мэҥэ Кэнинг (2013 с. торуох ыһыыр), Диляжар (2012 с. торуох ыһыыр), Тускул (2013 с. торуох ыһыыр), Байпал (2013 с. торуох ыһыыр), Сабрина (2014 с. торуох биэ), Санта Лючия (2012 с. торуох биэ). Хас биирдиитэ анал отсекпаахтар. Сыралыс, ырааһас, салгыыта сибээстэй.

Үөрүүлээх чаас „Айыллыы“ культуура уонна дуһуобунай сайдыы киинигэр бүттэ. „Үтэҕэ айбан аат“ уорэһэн бары степеннэй толору кыахтара, Россия Үтэҕэ Геройа Михаил Николаевич Готовцев быраабылыыгынан эҕэрдэлээбитинэ докуһун ыһыс тыһыынан доҕуһуоллаабыта. Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр быйыллыы сыл 10 ыйдаах тумүгүн, иннинэ соруктар тустарынан дакылаатын управление начаалынньа Анна Прокопьевна Захарова оҥорбут. Быйыллыы сылга үтө-хамнас ситиһиилэрэ үчүгэйдэрин саалаҕа мустубуттар уерэ-кото, астына ыйыппыттар. Улуус баһылыга А. Т. Ноговицын, улуус депутаттарын Сэбиэтин председателэ Я.П. Окоемшинов эҕэрдэ тыл этиннэр. Үлэ ситиһиилэригэр, элбэх сылга тутуулар ыытыллыбыларыгар, сүөһү борууһатын туһсарарга аналлаах быһаарыылар үлэ барыллыбыттар, агрокластерный үлэ сайдыллыбытар улуустут үлэһит дьоно бары кыттыгастахтарын бэлиэтээтилэр. Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын Е.А. Борисов укаһынан „Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ“ аат ор кэмҥэ управляющайынан үлэлээбит Н.Д. Пермякова иҥэриллибит дастабырыанньатын, анал бэлиэтин туттарбыттар. „Гражданскай кыһалҕа“ аатынан, анал бэлиэтэн ор кэмҥэ собхозтай-партыйнай сайаапар улэҕэ үлэлээбит М.Д. Кроленкова наҕараадаланна. „Улуус сайдыытыгар үтүөлэрин иһин“ үһүс степеннээх бэлиэ Нимнагый Пестрякова туттарыллыбыта. Бочуотунай грамотанан, үрүт комус бэлиэнэн Д.И. Захаров, Ф.В. Местников наҕараадаланньылар. Улуус баһылыгын грамотага М.Г. Адамова туттарыллыбыта.

Улууска ыытыллыбыт 2016 с. сайын оттоонун куотаҕаныытын кымайыылаахтара наҕараадаланньылар. 50 тыһ. солк. сертификаты — Болгоно нэһилиэгэ, 100 тыһ. солк. — Одьулуун нэһилиэгэ, 150 тыһ. солк. — Хайахсыт нэһилиэгэ ыҥырыллыбыттар. "Ворошиловка" муниципальнай Болгонотон А.А. Григорьев, ротороннай от оҕорунан Хайахсыттан П.Н. Кайгынаап, МТЗ тыраахтарынан Одьулуунтан М.П. Михайлов салайар хаһаайыстыбалара наҕараадаланньылар.

Тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин бастакы солбуйааччыта Н. И. Дягилева эҕэрдэ тыл этэ, ереспүүбүлүкэҕэ тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр биһиэнньэлэрэ. „Агропромышленный комплекс бочуоттаах үлэһитэ“ аат С.И. Сергеева, „Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын бэтэрээнэ“ аат М.Д. Николаева, С.С. Ноговицынна, П.П. Соловьева, А.Н. Рощиновскаҕа, А.Е. Сивцеваҕа, „Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатыгар туйгуна“ аат И.Д. Дячковскайга, В.В. Мариновка, Ф.В. Местниковка, А.П. Неустроевага иҥэриллибитин, Бочуотунай грамотанан, ойоҕобуунньук болюонун И.Н. Готовцева, министиэристибэ Махтал суругун П.Н. Игнатьевка, В. И. Борисовка туттарда.

„Сахатропродукт“ генеральнай дириэктэрэ К. Е. Тимофеев, „Сахалеммолбоһук“ генеральнай дириэктэрэ С. С. Охлопков эҕэрдэ тыл этиннэр. Пиемонтобоһук Бочуотунай грамотатынан А.Е. Луконцев, А. А. Адамов, А.Е. Сивцев наҕараадаланньылар. А.П. Захарова улууска тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар киллэрбит кылаатарын иһин анал бэлиэни А.П. Макаровага, Н.Н. Лыткина, М.Н. Макаровага туттарда.

Улууска тыа хаһаайыстыбага сайдарыгар бэйэтин ыыппатын киллэрэбит; салайар үлэҕэ ор кэмҥэ үлэлээбит Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Чурапчы, Амма улуустарын, Хаҥалы нэһилиэгин Бочуотаах гражданина Анатолий Васильевич Ефремов көрсөн, ахтыыбыт, сиэнэрэ олоҕосторбут анал биримиэйдэрэ „Чараас“ баайынай хаһаайыстыба салайааччыларыгар М.К. Луконцевага туттарыллыбыта. „Олоҥхоос“ баайынай хаһаайыстыба В. В. Смирников аатынан анал биримиэйдэрэ быйыллыбыттан „Чурапчы“ ТХПК бырабыланнарбатын олохсуота, биримиэйэ Сылгыттан фермер С.С. Макарова туттарыллыбыта.

Эҕэрдэ тыллары үлэ ветерааннарын аатыттан Н.Д. Пермяков, эрэр фермердэр аатыттарынан Д.Д. Павлов этиннэр.

„От болгомтоһуннэр бастыҥ хаһаайыстыба“, „Эрэр сана саҕалаан эрэр фермер“, „Бастыҥ баһылык“, „Бастыҥ ветврач“, „Бастыҥ эт туттараачы“, „Бастыҥ сылгы корооччу“, „Бастыҥ осеменатор“ анал ааттар иҥэриллибиттэрэ туттарыллыбыта.

Бырааһынньык ыытыллан ыраанан, сахалыы сайаҕас үлэҕэ үтэн доҕуһуоллаабыта.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Сэргэх дьаһал

КЭРЭ КӨСТҮҮ КЭРЭХСЭБИЛЛЭЭХ ТҮҺҮЛГЭТЭ

Дива – кэрэ... Аан дойдуну кэрэни ситэрэр, таһаатынан абылыыр, ойуунэ сүүйэр, көрүүтүнэн үлүһүгэр, арыт маныытынан сальнарар, талбатынан ыраатынарар, сэбэрэтинэн тэйитэр, муудараһынан мунарар... Маныык талба арааһ кырыыламаҕа, көстүү үгүс оруттээҕэ сонон сыгар кэрэ анараар түһүлгэлэрэ ааспыт субуотаҕа „Айылҕа" Культуура киинигэр тэриллибэ.

„Дива" – СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ Иван Бушков тэйитэрыыларах бырайыага. 20-тэн таҕа сыл культуура мунура биллибэт эйгэтигэр уһаты-туора умсаахтаабыт, ситиһини сиилгин, кыайыы чыпчаалын билбит; саҥаттан-саҥа идэлэрынан кэрэхсэтэр, туруорууларынан соһутар биллиилээх режиссербут нэһилиэктэргэн барыта 14 кэрэ анары түмэн бэргэскэй шоуну бэлэхтээбэ. Кытаанчыллар ирдэбил быһыытынан 25-35 саастаахтар уонна олохор нэһилиэктэрин көмүскүөхтээхтэр. Түүн 12 чааска диэри буолбут биэс түһүмэхтээх күн кэрсүүнү улуустааҕы общественнай сэбиэт бэрэссэдэтэлэ Афанасий Захаров, Таатталаҕы „Доҕордоһуу" ансамбыл салайааччыта Валентин Козлов, Дьокуускайдааҕы Культуура уонна искусство колледжын дириэктэрин солбуйааччы Артем Васильев уонна „Айылҕа" Культуура киинин салайааччыта Гаврил Лыткин сыаналаабыттар.

Нарын таһаалаах кырыттар бары хара быламмычыйыахтаах бэйэлэригэр эрэлтээх хамныыларынан иһэ сабалаата. Оттон кинэ кытаанчыллар бэйэлэрин биллиһиннэрдилэр. Кырыттар бары ыал ийэлэрэ буоллалара, үлэ-хамнас үөһүгэр сылдьаллара, общественнай үлэтэн туора турбаттара, дьарыктаахтара, чэл олохтоох биэ көрүүлээхтэрэ үөрдэр. Көрэхсэбиллээх түһүмэҕинэн „Мин нэһилиэкпэр историята" диэн аатталлаах интеллектуальнай түһүмэх буолла. Кытаанчыллар икки мунуутэ устата олохор нэһилиэктэрин историятын, кинэ туттар дьонун сырдатыахтаахтар. Бэлтэнгиттэн Алена Афанасьева бинэр дойдулааба, лингвист-учуонай С.А.Новгородов төрөөбүтэ 125 сылынан ыытыллар тэрээһиннэргэр тустарынан дакылаата сэнэрилиннэ. Кытаанахтан Ольга Собакина дьоппго-сэргэҕэ оруу комолюһан үрүт тыыннарын оллойдообут Туһалыыр баай икки этээстээх амбарын, быыры үс этээстээх амбаар тутууларын сырдатыыта көрэхсэбиллээх. Халлаантан Айталина Федорова 9 Герой-Ийэлээх, сэрии бэтэрээннэргэх нэһилиэгин туһунан кинэ тутта кэпсээтэ. Олоҕуттан көрэ куота Анна Чирасова нэһилиэгин үгүс ахсаанньах музейдарын туһунан дакылаата улууска Музей сылыгар сөптүбэста. Чаҕыртан Майя Адамова дойдугун бэҕэһээнгитин, бүгүнгүтүн, сарсыҥҥытын туһунан интинэҕэ суох нууччалыы кэпсээтэ интэриэһиргэттэ.

Талааннаабар Изабелла Кузьминаҕа ыҥырыллыбыт таҥынабыт! Хайахсыттан Дария Кузьмина Элизабет Тейлор оонньообут „Клеопатра" киинигэр дьоруойа буолан киирэригэ эмиэ олус бэрт. Ольлуулуттан Анна Чирасова „Властелин колец" диэн аан дойдута биллибит бестселлергэн Эльфтар Королевалларын, Хатыллыттан Анна Васильева худуоһунньук Фрида уобарастарын эмиэ үүт-маас үгэнүгүк керекрдулэр. Кытаанчыллартан хас да кыыс кэрэ бэйэлээх артыыска Одри Хепберн уобараһын арыйдьылар. Бу киэһэ

биллиилээх Лайза Миннелли, Вивьен Ли, Любовь Гурченко, Светлана Светличная „ыалдьыттаан" аастылар.

Бу күрдук биэс көрэхсэбиллээх түһүмэх түмүгүн быһаарыы, мин санаабар, уустута суох буолла. Хас түһүмэх аайы чулуу харакка бырахыллар. Бинэр бэйэм маныык түмүкэ саарбахшабатабын. Онон түмүк маныык буолла: „Дива Фото" аатыы конкурс инниэ ыытыллыбыт фотосессиялар түмүктэриэн Чурапчыттан Надежда Федорова ыллы. Надежда ЧГФКСИ кытаабытынай специалитынан улэлиир, баскакы куурустар курапторлара. Тапталлаах иһэ, сүүрэрин, үнкүүлүүрүн сөбүлүүр сэргэх, кэрэ киһи. Киниэкэ Чурапчы орто оскуолатын 38-с ыытыһын харчынан бириигэ тутпарыллыбта. „Дива Интеллект" ааг Бэлтэнгиттэн Алена Афанасьеваҕа инэриллибэ. Алена икки обо ийэлэ. Эдэр ийэлэр түмсүүлэрин чилиэнэ, иистэнэр, хаптыскаҕа түгэриигэн, туорт оноруулуман дьарыктанар. Кини улуус культуураҕа сайаапкатын уус-уран салайааччыларыттан харчынан бириигэ тутпа. „Дива Талант" аатын Майя Адамова ыллы. Майя икки кыраччаанар тапталлаах ийэлэрэ, эдэр ийэлэр түмсүүлэрин салайааччыта, ыллыырын, үнкүүлүүрүн сөбүлүүр. Кини культуура салаатын анал бириигэр тигистэ. „Вице Дива" аакка Халлаантан Айталина Федорова таҕыста. Айталина үс обо ийэлэ, черчениис уонна изо учуутальнан үлэлиир, олохтоох актыыбынай позициялаах көрэ анар. Киниэкэ Дьокуускайга „Арника" салон 20 тыһ. солк. суумалаах сертификаты тутпарыллыбта.

Дьэ, уонна мунутуур кыайыылаах аатын, „Дива" куонкурус кытаабытынай лауреатэтин Ольлуулуттан Анна Чирасова кэтэ. Анна Ольлуулуун тарбахха баттаһар ыала Мария Гавриильевна уонна Иван Львович Колесоптар икки кыыстара. Тапталлаах көрэн, ийэ. „Күнчээн" үһүйаантан интэриэ-ниинэн үлэлиир. Виолеостуһан,

Анна – чахчы чаҕылхай, чахчы бастыҥ! Кыайыылаах нарын сиинньар куонкурус генеральнай спонсора „Тан-Тал" маҕаһыыныттан порковай саҕыннаах уурунтуна.

Маныык көрэ киэһэни болохтообут режиссер Иван Бушкова, культуура салаатын, „Айылҕа" киин үлэһиттэриэр, кытаанчыллартан махтанабыт. Ийэ сир кэҥэ киниитиэр „Көрө" көрэхсиниэ!

Оксана ЖИРКОВА.

Уорэх-итии

УЛУУСТААҔЫ ГИМНАЗИЯҔА -- "ИННИКИГЭ ХАРДЫЫ"

Сэтинньи 18 күнүтэр С.К. Макаров аатынан улуустааҕы гимназияҕа үгэскэ кубулуйан сылын ахсын ыытыллар "Инникигэ хардыы" улуустааҕы научнай-практическай конференциин буолла. Маны улууһунут 21 оскуолатын үөрэнээччилэрэ кыттыыллар, онуока 16 секциянан 334 үгэни экспепт иннигэр комүскэттилэр. Быйыл 20-с төгүлүн ыытыллар конференциҕа Дьокуускай куорпаттан ХИФУ-н эгэр учуонайдарын Сэбиэтин 8 киһилээх болюҕо кэлэн экспепт быһыытынан үлэлээтилэр.

Дьаһал үөрүүлээх аһыллыыларга улуус баһылыгын үп, экономика боппуруостарыгар солбуйааччы И.К. Матвеев, улуустааҕы үөрэх управлениктэн начаалынга Т.В. Павлова, гимназия дириэктэрэ Ю.П. Поссельскай, эгэр учуонайдар сэбиэтэрин председателэ Н.В. Малышева эҕэрдэлэрин тиэрилтэлэр, ситиһиннэрэри бақарыылар.

"Саха филологията" секциятыгар Бэлтэнгэ оскуолатын 9-с кылаабын үөрэнээччитэ Коля Кривошапкин "Эрчимэн Бэргэн" олонхоҕо олоҥуран сурунаал онгорбут. Кини биллиитэ кэнэ төрөөбүт тыл сымсаабытын, кинигэни, сурунаалы аҕаар оҕо абылайабытын этэр. Онон аҕыйыга кабулүүр сыалтан төрүт тыл сүмэтин интэриммит саха тылынан уус-уран айымныыбын – олонхону туһаныы, бу үлэни комүскээтэ. Оттон улуустааҕы гимназия 8-с "б" кылаабын үөрэнээччитэ Ариан Собакин "Музееведение" секциятыгар "Музей экспоната-салгааг гимнастерката уонна китэтэ" диэн үлэтигэн кытынна. Онуока бинэр дойдулаахтыт, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыыларыгар Н.М. Керемясов уотгаах сэриигэ хотэ сылдьыбыт гимнастеркатын уонна ревстий чааска 1967 сылларга сулууспалаабыт В.Т. Пермяков кителин үөрэтэн-чинчийэн борг интэриһиинэй үлэни бэлэмнээбит.

"Инникигэ хардыы" научнай-практическай конференция кыайыылаахтара уонна призердара оссо төгүл сүүмэрдэнэн, ахсыннны ыйга Мэҥэ-Хаҥаласка ыытыллыахтаах регионнааҕы курсэҕэ кыттар быраабы ылыахтара. Кыттыбыт бары үөрэнээччилэргэ сертификаттар тутпарыллыннылар. Оттон кыайыылаахтар дипломнарынан, ойлобутунньук бэлэктэринэн бэлиэтэнниллэр.

Анна ЗАХАРОВА.

ЧУРАПЧЫ – СПОРТ ТУОНАТА

Чурапчы улууһун спорка управлениетын "Саҥа олох" хаһыакка тахсар анал сыһыарыыта

ЧУРАПЧЫГА -- ХАПСАҔАЙ ТҮҺҮЛГЭТЭ

Чурапчы улууһугар "Чаҥыр таас хапсаҕайа", "Боҕо Тараҕай" ороспүүбүлүкэтээҕи таһымнаах түһүлгэлэр икки сылга бииргэ ыытыллаллар. Оттон Чурапчы улууһун хапсаҕай федерацията хамаанданан күрэх кубогын ыытыллыыгыгар, бастатан туран, иэһилиэктэр баһылыктарыгар махтаныах тустаахыт, кинилэр ойоохуйгэринэн, үрдүк таһымнаах күрэх тэрилиннэ. Ол курдук, бастаабыт хамаанда үс убаһанан, иккис миэстэни ылбыт икки убаһанан, үһүс бинр убаһанан наҕараадаланыллыллар.

Биниги улууспут спортсменнара, хапсаҕайдыыттара хаһыак таһымҥа сылдьалларын былырыын бука бары корон турабыт, ол курдук бэйэбит түһүлгэбитигэр ороспүүбүлүкэ 10 бастыҥ хамаандатыттан иккис буоларбыт ситиспиппит. Кэлэр сылбыт оссо эҥинэттээх, ол курдук 10 хамаанда хапсаҕайга бары – тэбис-тэҥнэр, бары спорт маастардара, бука бары биллиилээх улахан тустууктар. Хапсаҕайдаһан тустууга хаһыак хамаанда бастыырын билгэлиир уустук. Хапсаҕай – халбас харага. Оноп кыайыылаабыт түһүлгэ быһаарар. Ол иһин биниги улууспут хапсаҕайга федерацията маҥнык турнирдары сотторбутук былааннаан ыытар, ескотун,боҕостору кытары хамаанданан үлэлээн, бэтэрээн тустууктары ыҥыктаан туһунньар буоллахпытына – биниги наар иннинги күөҥнэ сылдьыахпыт.

2017 сылга хапсаҕай торуттэммит дойдутунан аатламмыт Үөһээ Бүлүү сиригэр-уотугар XX-с үбүлүйэйдээх "Маҥчаары Оонньууларыгар" бэлэмнэнэр сыаллаах хапсаҕайдаһан тустуу улууставаҕы күрэҕэр Эриник Эристиин аатынан сопхуос: Чакыр, Хайахсыт, Дириҥ, Халдаар иэһилиэктэрин бөҕөстөрө, Субуруускай аатынан сопхуос: Мындаҕайы, Соловьев, Хатыыны, Болтоҥо; "Чурапчы" сопхуос: Кытаанах, Арыылаах, Сылаҥ, Толой; Карл Маркс аатынан сопхуос: Мугудай, Чыаппара, Бахсы, Одьулуун уонна Чурапчы иэһилиэгин хамаандалара кыттыыллар.

Күрэхтэһиигэ эҕэрдэ тыыы улуус депутаттарын Сэбиэтин председателэ Я.П. Оконешников, улуус баһылыгын үлэҕэ, инвестиция боппуруостарыгар солбуйааччы И.К. Матвеев, ОӨ хапсаҕайга федерациятын исполкомун чилиэнэ И.И. Оконешников, улуус баһылыктарын аатгарыттан Хайахсыт иэһилиэгин баһылыга В.В. Прудецкай, күрэх кыттааһынай судьуйатта Н.П. Старостин эттилэр.

Күрэхтэһиини И.И. Оконешников иилээн-саҕалаан ыытта. Хас биирдии хамаанданан хикирсиилэр олус тыгаһыллыахтык бардыыр диэн болҕомтэлээх ааҕа. Хомпоно иэһилиэгин баһылыга Д.Д. Дьячковскай, Соловьев орто оскуолатын дириэктэрэ С.И. *Собакин бэйэлэриниэн кинрэн хапсаҕайдааһыттара аһыттарга үтүө холобур быһыытынан сыаналанна.*

Уопсай түмүккэ: 1-кы миэстэ – Чурапчы иэһилиэгин хамаандата, 2-с миэстэ – Эриник Эристиин аатынан сопхуос, 3-с миэстэ – "Чурапчы" сопхуос буоллулар.

БЭРГЭН ЫТЫЫ

РФ спорка министиэристибэтэ уонна Чурапчыгаҕы государственнай физкультуура уонна спорт института көбүлгэһиннэриитэ Чурапчы улууһугар буулдьаһан ыытыыга анаҕас турнир ыытыллыбыта.

Маҥнай улууспутугар ыытыыга дьарыктаныы хайдах ыытылларын, уопсай ситиһиилэр тустарынан РФ спорка маастара, үрдүкү категориялаах судьуйа С.А. Петроваттан интитиэлэрии ыйыллыбыт: "Тэҥ уже занимаемся плотно, дети у нас приходят из улуса, из школы-интернат имени Д.П. Коркина – в целом такой обширный обхват населения по мимо этого проводим соревнование для местного населения. Хотелось бы, чтобы люди к нам почаще приходили, занимались и взрослые и дети. Регулярно делаем выезды, буквально недавно съездили в Якутск и там заняли 2-ое место, это был командный чемпионат республики впереди нас – город Якутск, третье место занял Горный улус. Сейчас ребята готовятся к выезду на первенство России, из Чурапчинского улуса поедет 3 человека, оно состоится в городе Белгороде в конце декабря. В течении 3 дней будет проводиться открытое соревнование улуса, активное участие приняли непосредственно министерство спорта, федерация пулевой стрельбы (председатель Г.Г. Владимиров) они нам помогли с призами, призы очень достойные. Приехали к нам из улусов и из города Якутска. Единственное что не у всех есть оружие, мы не предоставляем оружие, у нас база пока не позволяет доставлять привезеным, тем у кого нету личного оружия, готовы пострелять, но не из чего".

Ытыыга күрэхтэһиин үс күн устата ыытыллыбыта, маҥнайгы күн күрэҕи уоруулаахтык аһыы ионнигэр үтэҕэ кубулуйбут "Белка" диэн ытыыга киирдиитэр, маҥнаэр дьон, дьахталлар диэн арахсыбакка кытталлар:

1 м – Геннадий Копчук (Дьокуускай) 79 очко;

2 м – Илья Толстоухов (Чурапчы-Мугудай) 73 очко;

3 м – Вова Дьячковскай (ЧСОШ-2) 66 очко.

ПП-1 (биэтэлиэттиэн ытыыга) дьахталларга:

1 м – Ольга Егорова (интэриниэт-оскуола, 11-с кылаас) 183 очко;

2 м – Ньургустаана Борохина (интэриниэт-оскуола, 10-с кылаас) 182 очко;

3 м – Оля Аммантова (ЧГФКСИ, 2-с куурус) 179 очко.

Эр дьоҥҥо:

1 м – Геннадий Копчук (Дьокуускай) 182 очко;

2 м – Ян Федоров (ЧСОШ-2, 6-с кылаас) 176 очко;

3 м – Александр Кардашевскай (Чурапчы-ДьУоКХ) 173 очко.

ВП-1 (винтовканан олороп эрэ ытыы) дьахталларга:

1 м – Полина Данилова (ЧГФКСИ, 2-с куурус) 191 очко;

2 м – Мария Винокурова (Дьокуускай) 190 очко;

3 м – Оля Аммантова (ЧГФКСИ, 2-с куурус) 189 очко.

Эр дьоҥҥо:

1 м – Ян Федоров (ЧСОШ-2, 6 кылаас) 195 очко;

2 м – Миша Аржаков (Чурапчы-Кытаанах) 194 очко;

3 м – Виталий Васильев (ЧСОШ-2, 7-с кылаас) 185 очко.

ВП-2 (буулдьаһан ытыыга аналлаах толору тэҥнэстээх, туран эрэ 20-тэ ыттар):

1 м – Василий Макаров (Чурапчы улууһунаадыы полицията отдела) 181 очко;

2 м – Кирил Владимиров (интэриниэт-оскуола, 10-с кылаас) 146 очко;

3 м – Алеша Оконешников (ЧСОШ-2, 7-с кылаас) 110 очко.

Балаһаны бэлэмнээтэ Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

ОЧЕРЕДНОЙ НАЕЗД НА ПЕШЕХОДА!

09 ноября 2016 г. вновь на 180 км Федеральной автотрассы «Колыма» Чурапчинского района произошла ужасная трагедия. Около 19 часов водитель автомобиля иностранного производства совершил наезд на пешехода. В результате, отец многодетного семейства 1978 года рождения, от полученных травм несовместимых с жизнью, скончался на месте дорожно-транспортного происшествия. Подробности обстоятельства выясняются, проводятся следственные мероприятия.

Напоминаем, что в соответствии с постановлением Правительства РФ от 14.11.2014 г. №1197 с 1 июля 2015г. вступили в силу изменения в Правила дорожного движения Российской Федерации, регламентирующие обязательное наличие световозвращающих элементов у пешеходов вне населенных пунктов.

В соответствии с обновленной п.4.1. Правил Дорожного Движения: при переходе дороги и движении по обочинам или по краю проезжей части в темное время суток или в условиях недостаточной видимости пешеходам рекомендуется, а вне населенных пунктов **пешеходы обязаны иметь при себе предметы со световозвращающими элементами** и обеспечивать видимость этих предметов водителями транспортных средств.

Световозвращающие элементы (фликеры) – это элементы, изготовленные из специальных материалов, обладающих способностью возвращать луч света обратно к источнику. Они повышают видимость пешеходов на неосвещенной дороге и значительно снижают риск возникновения дорожно-транспортных происшествий с их участием.

Поэтому в первую очередь, рекомендуется использовать светоотражатели не для того, чтобы не получить штраф ГИБДД, а для собственной безопасности.

Уважаемые жители Чурапчинского района, скоро наступят морозы, на улице появится туман, что значительно загрудит видимость пешеходов на дорогах, отделение ГИБДД Чурапчинского района просит Вас в целях обеспечения собственной безопасности, безопасности наших детей, использовать на одежде световозвращающие элементы!

Инспектор по пропаганде безопасности дорожного движения
Антипина А.А.

Булуҥ улууһун Бороҕонуттан төрүттээх
СТРУЧКОВА Зинаида Ефремовна
бу дьыл сэтинньи 16 күнүгэр уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан бииргэ үөрэммит доҕорбутугар Майя Стручковаҕа, эдьиийгэр Мелания Николаевнаҕа, күтүөтүгэр Иван Семенович Наумовка дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Кылаас салайааччыта Людмила Андреевна Оленова,
биирги үөрэммит доҕотторо, кылаас төрөппүттэрэ.

Чакыр нэһилиэгиттэн төрүттээх Дьокуускай куорат олохтооҕо, тапталлаах кэргэним, аҕабыт, оҕобут, убайбыт, таайбыт
ФИЛИППОВ Александр Алексеевич
бу дьыл, сэтинньи 19 күнүгэр соһуччу ыалдьан олохтон туораабытын, барыаймахтарбытыгар, чугас дьонугар, доҕотторугар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, оҕолоро, ийэтэ, аҕата, балта, күтүөтэ, балтын оҕолоро.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо, эдьиийбит, ийэ, тыыл, доруобуйа харыстабылын бэтэрээнэ
ЗАХАРОВА Анна Гаврильевна
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан уолаттарыгар Петрга, Владимирга, кийиитэригэр Сонняҕа, Марьаҕа, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Балтыттан убайбыт кэргэнэ Баиса, кинилэр оҕолоро.

Болугур нэһилиэгин олохтооҕо, тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ
ДЬЯЧКОВСКАЙ Виктор Егорович
олохтон туораабытынан кыыһыгар Юлия Викторовнаҕа, кини дьиэ кэргэнигэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Биирги үөрэммит оҕолоро.

Кутурҕаммытын тиэрдэбит:
- Биирги үөрэммит табаарыспыт Дьячковскай Виктор Егорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Матрена Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр Амма орто оскуолатын 1969 с. бүтэрбиттэр.

КҮНДҮТҮК САНЫЫБЫТ, АХТАБЫТ, УМНУБАППЫТ ...

Күндү кэргэним, тапталлаах быраатпыт, убайбыт, улахан дьиэ кэргэн амарах аҕата, эйэҕэс эһэтэ, ДьЖКХ тэрилтэ Сылаҥнааҕы филиалын үлэһитэ **Трофимов Павел Павлович** бу орто дойдуттан соһуччу барбыта бу дьыл сэтинньи 18 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Бэйиги аҕабыт 54 сыл устата, харыс да сири халбарыйбакка, төрөөбүт дойдутугар Улахан Күөлгэ бэриниилээхтик, үрдүк таһаарыылаахтык, чиэһинэй үлэтинэн, үтүө-мааны майгытынан бар дьон ытыктабылын ылан, ыар-бачча дьоһун ыал аатын сүгэн олорбута.

Павел Павлович сэтинньи 1-гы күнүгэр, 1961 сыллаахха 4 оҕолоох Дария, Павел Трофимовтар дьиэ кэргэттэригэр төрдүс оҕонон күн сирин көрбүтэ. Аҕата Павел Харлампьевич – «Коммунизм кыһата» холкуос туруу үлэһитэ, Сылаҥ нэһилиэгин комсомольскай тэрилтэтин сэкирэтээрэ этэ. Ийэтэ БСНХ быыстапкатыгар барар путевканан наҕараадаламмыт холкуос бастыҥ маннынсыта этэ. Аҕата эрдэ сааһыгар ыалдьан өлөн, Павел алта ыйдааҕар тулаайах хаалбыта. Ийэтэ ыарахан эппиэтинэстээх буолан, сиэнин ыардааҕа эбэтэ Татьяна Павловна көрөн, чугас ыаллары, дьукаахтарын көмөлөрүнэн иитиилэнэн олорбута.

1970 сыллаахха Улахан Күөл түөрт кылаастаах оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Маҥнайгы кылааска С.Г. Лебедева үөрэппитэ. Павел үөрэҕэр кыһаллар, бэрээдэктээх үөрэнээччи этэ. 5-7 кылаастарга Сылаҥ орто оскуолатыгар интэринээккэ олорон үөрэммитэ. 8-с кылааһы Кытаанах орто оскуолатыгар бүтэрбитэ. Иитээччилэр бастыҥтааһаналлара: "Бэрээдэктээх, эрэ туруу, оҕолору тумэр", – диэн хайҕыыллара.

Таатта Харбалаах профтехучилищетыгар үөрэнэн тыраахтарыыс идэтин ылбыта. Үөрэҕин бүтэрэн, оҕолук сааһыгар (онуска үөрэнээхтэх сылыгар), дойдутугар кэлэн совхозка тыраахтарыһытынан үлэлээбитэ. 1980-1982 сс. Сэбиэскэй Армия кэккэтигэр сулууспалаан ылык кэнин толорбута. Армияттан кэлэн баран совхозка тыраахтарыһытынан үлэлээбитэ, кэлин хаһаайыҥа киирбитэ. Олоҕун тиһэх күнүгэр диэри, иҥи үлэтин үтүө суобастаахтык үлэлээн биһиги билэр этибит.

Эдэр сааһа таптыыр Улахан Күөлүгэр ааспыта. Хас кэнсиэр, гастроль, күрэхтэһии кыһына суох барбат этэ. Айылҕаттан муусукаҕа, ырыаҕа дьоҕурдаах буолан, бэйэтэ үөрэнэн, араас инструменнарга оонньуур этэ, ырыа мелодиятын айара. 1980 с. Ф.П. Трофимов салайыытынан «Кэлүкчээн» ВИА тэриллибитэ. Онно Павел гитарыһынан, ырыаһытынан сылдьан, элбэх куонкуурустарга, "Саасах кыыһыахтарга" ситиһиилээхтик кыттыбыттара. 2000 сылтан «Добун» уолаттар ансамблларын тэрилиннигэр Павел көмө-тирэх буолбута. Кытаанахха ыытыллыбыт ансамбллар күрэхтэригэр Гран-при буолбута. Тулагыга ыытыллыбыт өрөспүүбүлүкэтээҕи коллективтарын күрэхтэригэр Дипломант үрдүк аатын ылан, үөрүүлэрэ үрдээбитэ. Павел ыллыыр ырыалара, үрдүк куоластаах буолан, В. Носов ырыаларын кини долгутар тыына ыллыыра, көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылара.

1993 сыллаахха ахсынньы 4 күнүгэр Людмила Николаевна Алексееваҕын мал буолан, үрдүк тэрийбиттэрэ. Саҥа ыалы бэйэлээх дьоно бары ойоон, ыраҕаҕастар алгыс этэн, кэс тылларын тиэрдэн үөрэ-көтө көрсүбүттэрэ. Ыал буолан, 7 оҕону төрөтөн иититтэрэ, үөрэххэ атаарбыттара. Дьиэ тутан, сүөһү иитэн, хаһаайыстыба тэрийэн кэччэрбиттэн үлэлээн, учаастак биир тутаах ыала буолбута. Амарах аҕа бэйэлэрин оҕолорун үлэҕэ иитэрэ, бэрээдэктээх, үөрэхтээх буолалларыгар такайара.

Дьиэ-уот коммунальнай хаһаайыстыбатыгар Павел Павлович уһуннук, эппиэтинэстээхтик үлэлээбитэ, онон чиэстээхтик пенсияҕа тахсыбыта. Кини бэйэтин холкута, үөрүүлээх дьоҕус тылларэ, дьонно-сэргэҕэ үтүө сыһыана үгүстэри холобур буолар.

Павел Улахан Күөл сайдыытыгар ытыктыыр үлэлэригэр, саҥа тутуулар барыларыгар сүрэҕин сылааһын киллэрбитэ, дьону көҕүлээбитэ. Субуотунньуктарга, акцияларга кини холобурдук кыттыбыта, төрөөбүт дойдута сайдарыгар, дьоно-сэргэтэ эйэлээх, ыччатын кэскилэ кини баҕарара.

Күтүү киһибит, эн сырдык мөссүөҥҥүн, киэҥ холку майгыҥ, сырдык санааҥ биһиги сүрэхтэрбитигэр, өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьитин хааллаҕа буолуоҕа.

Ыарахан күннэрбитигэр күүс-көмө буолбут дьоммутугар учаастак олохтоохторугар, бэйэлэригэр В.С.Макаровка, оскуола коллективыгар, директорыгар Ф.Ф.Ивановка, доҕотторугар, учуутал, эрэннээх И.М.Макаровка, И.К. Трофимовка, И.И.Максимовка, В.М.Трофимовка, М.К.Барашкова, А.Е.Макаровка, убаастабыллаах күтүөппүтүгэр М. Н. Ефремова ис сүрэхтэн махталбыт. Бары доруобай, куруутун түмсүүлээх буолуҥ.

Кэргэнэ, оҕолоро, бииргэ төрөөбүттэрэ.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Илларион Николаевич Захаров аатыгар 23.02.1997с. бэриллибит 000135 № -дээх сибидиэтэлистибэ сүппүтүнэн, дьиэ суоҕунан ааҕыллар.

***

УАЗ уонна "Сиппай" сопор прицебин атыылыыбын.

Билсэр төл: 8-962-731-35-28.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

***

Варвара Иннокентьевна Уарова аатыгар бэриллибит паастар, СНИЛС сүппүттэринэн, дьиэ суоҕунан ааҕыллаллар.

***

Николай Гаврильевич Федоров аатыгар бэриллибит паастар сүппүтүнэн дьиэ суоҕунан ааҕыллар.

Кылаабынай редактор – **А.А. ЗАХАРОВ.**
Эппиэттиир сэкирэтэр, сурук отдела – **А.Н. ЗАХАРОВА.**
Экономика, тыа хаһаайыстыбатын отдела - **А.М. СЛЕПЦОВ.**
Корреспоннуннар – **О.В. ЖИРКОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.**
Таҥааччы – **Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.**
Бэчээттээччилэр – **С.А. ПАВЛОВ, Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.**

Тэрийэн таһаараачылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук автономнай учреждение. Российскай Федерация Роскомнадзор СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №14-0238.

Саҥа олох

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". **Телефоннарбыт:** редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. **E-mail:** sanaoloh@mail.ru, **сайт:** sanaoloh.ru

Бэчээккэ сакааһ: № 126 (11293)
Кээмэйэ: 1 бэч. лиис
Тираж 1250.
Хаһыат сыаната: 10 солк.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 21.11.2016 с. офсетка бэчээттанна.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекса: 54907.